

سلسله دروس خارج

اصول فقہ

جلسه :

۷۰

تاریخ :

۱۹ / ۱۲ / ۱۴

مبحث وضع
(وضع تعیینی و تعیینی)

عامل اختصاص :
كثرت استعمال ← وضع تعيینی

عامل اختصاص :
تخصیص مخصّص ← وضع تعيینی

عامل اختصاص :
تعین عن قصد ← وضع تعيینی

عامل اختصاص :
تعین من غیر قصد ← وضع تعيینی

ملاك تقسیم محقق
رشتی :
«عامل اختصاص»

ملاك تقسیم صاحب
فصول:
«قصد»

ملاك تقسیم
وضع تعيینی و تعيینی

آنچه در کلمات اصولیون است با فرمایش **میرزای رشتی** سازگارتر است

برگرداندن سخن صاحب فصول به کلام محقق رشتی:

اگر قصد در کار باشد، نوبت به **کثرت استعمال نمی** رسد

در این صورت کلام این دو بزرگوار یکی می شود:

وضع تعینی: مع قصد است = تخصیصِ مخصّص

وضع تعینی: بدون قصد = کثرت استعمال

ما می گوئیم

اللهم إلا ان یقال:

می توانیم فرض کنیم که «هم قصد هست و هم کثرت استعمال»

مانند کسی که نمی خواهد واضح یک لفظ باشد و می خواهد وضع در اثر

کثرت استعمال به وجود آید

مجاز مشهور

معنای حقیقی تقسیم می شود به :

۱. وضعی

۲. فی معنی الوضع (همان وضع تعین در کلام مشهور است)

مجاز مشهور : همان مجاز راجح است

مراد : معنای مجازی است که با قرینه شهرت بر معنای حقیقی رجحان یافته است

اگر معنای مجازی به حدی برسد که بدون شهرت هم بر معنای حقیقی غلبه یابد، حقیقت است و دیگر مجاز نیست

مرحوم میرزای
قمی

اختلاف پیرامون وجود وضعی تعینی

